

Medicinski centar, Čakovec
OOUR Vanbolničke djelatnosti

Način protetskog zbrinjavanja radno aktivnog stanovništva Međimurja

H. PERCAČ, I. PERCAČ i Z. BARIĆ

UVOD

Stomatološka služba Međimurja vodi brigu o očuvanju i unapređenju stomatološkog zdravlja 115 660 stanovnika toga kraja. Poznata je činjenica, da stomatološko zdravlje i pravilna mastikatorna funkcija, utječu na opće zdravstveno stanje organizma. Zato briga za očuvanje zdravlja zubi i protetska restauracija izgubljenih dentalnih tkiva, kojom se uspostavlja pravilna žvačna funkcija, predstavlja ustvari brigu za opće fizičko i mentalno zdravlje čovjeka (N i k š i ć i s u r.¹).

Da bi se utvrdile stvarne stomatološke potrebe, najaktivnijeg segmenta populacije, radnoaktivnog stanovništva Međimurja, izvršeni su sistematski pregledi dijela radnika udruženog rada. Tim načinom je utvrđeno stanje zdravlja zubi, sluznice usne šupljine, opseg i struktura protetskih radova, kao i potrebe iz protetike. U ovom radu bit će prikazan samo dio rezultata istraživanja, koji se odnosi na način protetskog zbrinjavanja i potrebe protetske rekonstrukcije insuficijentnog zubnog niza pregledanih osoba.

METODA RADA

Sistematski su pregledi izvršeni u 32 organizacije udruženog rada, uobičajenom kliničkom metodom (P e r c a č²). Rezultati pregleda unošeni su na posebne kartone, priređene za to istraživanje, prema spolu. Sistematskim je pregledom bilo obuhvaćeno 4 647 radnika, od toga 2 310 žena i 2 337 muškaraca, u dobi od 20 do 60 godina.

REZULTATI

Rezultati istraživanja bit će prikazani tablički i kružnim dijagramima.

Broj pregledanih osoba obaju spolova je približno jednak. U žena je registriran veći broj ekstrahiranih zubi, ali istovremeno i znatno bolja protetska sanacija. Ova signifikantno veća frekvencija svih vrsti protetskih nadomjestaka u ženskom dijelu

populacije, s obzirom na muški, može se objasniti većom brigom žena za svoje zdravlje i estetski izgled.

Mostovi su izrađeni s prosječno 2,2 člana u mostu, podjednako u oba spola. Proteze su registrirane s prosječno 8,3 zuba u protezi žena i 10 zubi u protezi muškaraca. To navodi na zaključak, da se žene ranije odlučuju na izradu proteze, i uz manji gubitak žvačnih jedinica nego muškarci.

	Broj pregledanih radnika	Ukupan broj pregledanih zubi	Broj izvađenih zubi	Zubi pod krunicama	Samostalne krunice	Zubi u mostu	Zubi u protezi	Broj mostova	Broj proteza
Ž.	2310	73920	18818	3438	1348	2121	6094	975	736
M.	2337	74784	15615	2018	602	1430	2511	636	251
Ukupno	4647	148704	34439	5456	1950	3551	8605	1611	987

Tab. 1

Od svih pregledanih, nije registriran ni jedan slučaj totalne bezubosti, bez protetske sanacije. Usporedi li se ovaj rezultat istraživanja s rezultatima sličnih istraživanja drugih autora, iz Engleske (H o b d e l l i s u r.³), te iz Švicarske (H u b e r i R ö t h l i n s b e r g⁴), naši su rezultati istovetni onima iz Švicarske, gdje je, u svih pregledanih osoba, u potpunosti sanirana totalna bezubost, dok je u Engleskoj, u 0,5% pregledanih uočena potreba za totalnom protetskom sanacijom.

Nakon utvrđivanja stanja protetske sanacije, prišlo se izradi plana protetske terapije. U karton su za svakog pacijenta unesene potrebe izrade svih protetskih nadomjestaka.

Plan terapije je izrađen na osnovi opće poznatih postojećih pravila fiksne i mobilne protetike (S u v i n⁵, K o s o v e l⁶, K ö r b e r⁷, N i k š i ć i K r a l j e v i ć⁸, K o s o v e l i I v a n i š⁹).

	BROJ POTREBNIH			Mostova	Proteza
	Krunica	Članova u mostu	Zubi u protezi		
Ž.	2486	1822	7488	857	962
M.	3317	2500	6523	1143	766
Ukupno	5803	4322	14011	2000	1728

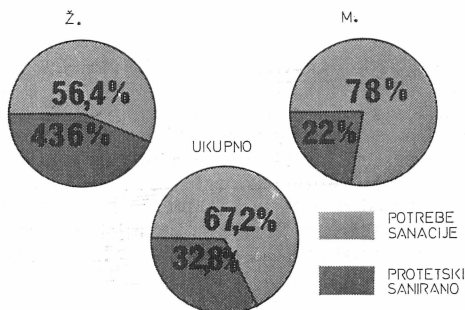
Tab. 2

Kako se vidi u Tab. 2, planom terapije predviđa se protetski nadomjestiti 9 310 zubi u žena i 9 032 zuba u muškaraca.

Pri planiranju restauracije izgubljenih dentalnih tkiva, nije se išlo za tim, da se pod svaku cijenu nadomjesti svi ekstrahirani zubi, već je plan terapije individualno prilagođen svakoj osobi, s ciljem da bi se protetskom terapijom postigao maksimalni mogući funkcionalni i estetski efekt. Iz tog razloga, ovim planom terapije ne predviđa se protetski nadomjestiti 1 293 zuba u žena, što iznosi 6,9% od broja izvađenih zubi i 3 144 zuba u muškaraca, ili 20%. Budući da je u žena registriran gubitak

većeg broja zubi nego u muškaraca, a osim toga žene i lakše prihvaćaju mobilni protetski nadomjestak, u njih je planirano više zubi u protezi. U muškom dijelu populacije, u planu terapije su više zastupljeni fiksni protetski nadomjesci.

Stanje protetske sanacije i potrebe protetske terapije slikovito se mogu prikazati kružnim dijagramima (sl. 1).

Sl. 1.

Iz dijagrama se vidi, da je, u ženskom dijelu populacije, protetski sanirano 43,6% izgubljenih dentalnih jedinica, a treba sanirati još 56,4%. U muškom dijelu populacije, protetskom je sanacijom obuhvaćeno svega 22% ekstrahiranih zubi, dok potrebe sanacije iznose čak 78%.

ZAKLJUČAK

Istraživanje je izvršeno da bi se utvrdilo stanje stomatološkog zdravlja radno-aktivnog stanovništva Međimurja, kao i stvarne potrebe protetske terapije, kako bi se, na toj osnovi, mogao zaista realno planirati razvoj cjelokupne stomatološke službe, a napose njene protetske grane.

Rezultati istraživanja upućuju na zaključak, da je protetska terapija, istraženog segmenta populacije, insuficijentna, a ta je insuficijencija znatno jače izražena u muškom dijelu populacije.

Za sanaciju postojećeg stanja, treba proširiti stomatološku službu, otvaranjem novih radnih mjesta za organizacije udruženog rada, zatim, treba iskoristiti sve postojeće materijalne i kadrovske mogućnosti i intenzivirati protetsku terapiju, kako bi se što prije uklonile štetne posljedice, koje nastaju uslijed gubitka velikog broja zubi. Na taj način, utjecat će se na unapređivanje stomatološkog i općeg zdravlja radnoaktivnih stanovnika.

Sažetak

Sistematski je pregledano 4647 radnika Međimurja i to 2310 žena i 2337 muškaraca, dobne skupine od 20 do 60 godina.

U radu je prikazan dio rezultata istraživanja, koji se odnosi na način protetskog zbrinjavanja i potrebe protetske rekonstrukcije insuficijentnog zubnog niza pregledanih osoba.

Na temelju tih rezultata, može se zaključiti, da je izgubljen vrlo velik broj dentalnih jedinica i to veći u žena nego u muškaraca.

Protetska sanacija oštećenih zubnih nizova je insuficijentna u oba spola, iako je frekvencija svih vrsti protetskih nadomjestaka signifikantno veća u ženskom dijelu populacije.

Summary

PROSTHETIC CARE IN WORKING POPULATION OF MEDIMURJE

A sample of 4647 workers of Medimurje including 2310 females and 2337 males aged from 20—60 years was systematically examined.

This paper presents a part of the results obtained by the study on prosthetic care and necessary reconstructions of insufficient teeth set in examined persons. The results show a rather high number of lost dental units which is higher in females than in males.

Prosthetic sanitation of impaired teeth sets is insufficient in both sexes, although the incidence of kinds of prosthetic substitutes is significantly higher in females than in males.

Zusammenfassung

DIE PROTHETISCHE VERSORGUNG DER BERUFSTÄTIGEN POPULATION IM KREISE MEDIMURJE-KROATIEN

Im Bezirk Medimurje — Kroatien wurden 4647 Personen, un zwar 2310 Frauen und 2337 Männer in der Altersgruppe von 20 bis 40 Jahren inbezug auf die vorhandene prothetische Versorgung und in bezug auf die fachlich nötige prothetische Versorgung, systematisch untersucht. Die Resultate ergaben eine sehr grosse Anzahl von verlorenen Kaueinheiten, bei Frauen mehr als bei Männern.

Die prothetische Versorgung der geschädigten Gebisse ist bei beiden Geschlechtern ungenügend, jedoch sind alle Arten des Zahnersatzes bei Frauen zahlreicher als bei Männern.

LITERATURA

1. NIKŠIĆ, D., ČATOVIĆ, M., MIŠE, I., VUKOVOJAC, S.: ASCRO, 5:77, 1970
2. PERCAČ, H.: Stanje zdravlja zubi kod učenika osnovnih i srednjih škola u Medimurju, Magisterski rad, Zagreb, 1976
3. HOBDELL, N. H., SHEIHAM, A., COWELL, C. R.: Brit. dent. J., 128: 437, 1970
4. HUBER, A., ROTH LISBERGER, J.: Schweiz. Mschr. Zahnk., 88, Nr. 1, 1978
5. SUVIN, M.: Zubna protetika, knj. I, II, III, Školska knjiga, Zagreb, 1960, 1963, 1964
6. KOSOVEL, Z.: ASCRO, 7:31, 1972/73
7. KORBER, K.: Zahnärztliche Protetik, Georg Thieme Stuttgart, 1973
8. NIKŠIĆ, D., KRALJEVIĆ, K.: ASCRO, 10:33, 1976
9. KOSOVEL, Z., IVANIŠ, T.: Profilaktička indikacija za krunice, Stomatološki dani Hrvatske 77, Zbornik radova, Zagreb, 1977

Primljeno za objavljivanje 15. listopada 1979.